

Trollberget Barnehage BA
Stavanger
v/Else-Marie Sandvoll
daglig leder

21.desember 2007

Merknader til høringsnotatet i barnehageloven.

Som daglig leder er det snart en rutine å arbeide med stadige utspill fra regjeringen/departementet.

Dette er ikke noe unntak – vi fikk ha Lov om barnehager i fred i underkant av 2 år før diskusjonene startet igjen.

Det som er alvorlig denne gang er at det stort sett er Kunnskapsdepartementet som kjører et diktatorisk løp mot ikke – kommunale barnehager, over 90 % av kommunene ønsker ikke dette velkommen.

For sikkerhets skyld så må jeg kanskje informere kunnskapsminister Solhjell om at det er de ikke-kommunale barnehager som har skaffet barnehage Norge tilnærmedes full barnehagedekning. I mange år ble andelslag, bedrifter, stiftelser etc sterkt oppfordret til å bygge barnehager og ta risiko og utgifter stort sett selv.

I en del år har de ikke-kommunale barnehagene jobbet seriøst med å få gode lønns- og pensjonsforhold for de ansatte, vi satte ned foreldrebetalingen straks dette ble innført og vi samarbeider om det aller meste. Jeg vil i det følgende snakke om Stavanger kommune fordi det er et godt eksempel til etterfølgelse.

Stavanger kommune skulle være en av mange forsøkskommuner med rammefinansiering. Det ble lovet at vi skulle få det minst like ”godt” som vi hadde det med øremerket statstilskudd. Den første utregningen som forlåt tilbudte oss kr. 400.000,- mindre enn tidligere. I den anledning engasjerte mange daglig ledere seg sterkt i denne saken. Vi har samarbeidet hardt og godt med Stavanger og sittet i utvalg og komiteer som sammen skulle finne frem til en pris pr barn som skulle danne grunnlaget for den økonomiske støtten. I årenes løp har vi i Stavanger kommet frem til en god ordning og Stavanger kommune har også utarbeidet en samarbeidsavtale som må undertegnes dersom de ikke-kommunale barnehagene skal få likeverdig økonomisk støtte – og da snakker vi om 100 % støtte, ikke slik som staten regner det likeverdige økonomisk støtte – nemlig 85 %. Vi har samordnet opptak som gir kommunen full kontroll på ledige plasser i alle barnehagene. Vi har nærmet oss hverandre og har god dialog med kommunen. Så opplever vi altså i disse dager med dette høringsnotatet at alt det vi har arbeidet for i god sosialdemokratisk ånd rives ned av et departement som burde være stolt av alle barnehageplasser de ikke-kommunale barnehager har stått for og arbeidet frem. Hele høringsnotatet lukter av beskyldninger om at de ikke-kommunale på et eller annet vis snusker til seg midler urettvis. Og som et stort takk til alle private aktører så skal det nå strammes til slik at kvaliteten forringes. Og det vil det gjøre.

Til Solhjell – tenk deg dersom alle de private aktørene sa takk for seg hvor mange år ville barnehagedekningen falle tilbake til da?

I beste fall tror jeg at politikerne som ønsker disse endringene hører dårlig hva kommunene sier – i verste fall må de være totalt inkompetente i jobben sin. Og inkompetente politikere med makt er livsfarlig.

Det er skremmende lesing av et departement som utgir seg for å være glødende opptatt av barn og unges oppvekst.

Om rett til barnehageplass.

Å innføre rett til barnehageplass før vi har full barnehagedekning er å føre foreldre bak lyset. Ikke bare mangler vi gode barnehager/bygg – vi mangler også kvalifiserte personalet som skal ta seg av barna i henhold til Lov om barnehager. Vi mangler førskolelærere og også gode assistenter. Skal barn inn i barnehagen for enhver pris? Hvilken respekt er det da vi viser våre barn? Hva vil vi høste om 10 - 20 år? Politikere blir sjelden anklaget for å tenke langsiktig, men her må de tenke mer enn 2-4 år – vi har ikke råd til å tenke annerledes. Brannslukking og reparering i fremtiden på barn som ikke er tilstrekkelig nok sett og bekreftet blir meget dyrt. Det vet vi allerede i dag og det vet økonomer. Mer er det ikke å si om den saken.

Om rammefinansiering.

I over 25 år nå har undertegnede fulgt barnehagens kamp om eksistens. Den ikke- kommunale tilværelsen begynte for mitt vedkommende i 1989. I denne første tiden ble det til og med sådd tvil om de ansatte ville få skikkelig lønn. For ordentlighets skyld var dette ikke i Stavanger kommune. En grov mistenkeliggjøring som har blitt bedre med årene, takket være PBL. Men allikevel er der en mistenkeliggjøring av de ikke-kommunale barnehagene.

Noen sitater fra høringsnotatet:

”Rammefinansiering bidrar til det kommunale selvstyre med lokalpolitiske beslutninger”, s.18.

”Rammefinansiering kan også bidra til god kostnadskontroll og sikre mer effektiv bruk av offentlige ressurser. Rammefinansiering er administrativt lite krevende for både staten og kommunene og gir rom for lokalt tilpassede systemer”, s.18

”Ved øremerkede statlige tilskudd vil mottakerne i mindre grad ha insitamenter til å vurdere effektivisering av tjenesteproduksjonen”.

Sitat 1 – kommunene vil ikke ha det. Er det så vanskelig å forstå?

Sitat 2 – kommunene vil ikke ha det fordi det ikke er en god kostnadskontroll, fordi det blir enda mer krevende enn det arbeidet kommunene har prøvd til nå – nemlig å finne en utregning for likeverdig økonomisk forhold. Det har også departementet fått tilbakemeldinger på gjennom den lille evalueringen som er foretatt. Det minst krevende for alle parter og som hadde kommet barna mest til gode hadde vært stykkpris finansiering(som ble diskutert sammen med makspris diskusjonen). Altså en gang til – KOMMUNENE VIL IKKE HA DET FORDI DET KREVER MYE ARBEID. Det uthevede er bare i tilfelle dere lurere på hva kommunene vil.

Sitat 3 – litt uklart synes jeg, men det jeg tror dere sier er: Dersom økonomien er forutsigbar, likeverdig og etterprøvbar så vil vi bli så late at kvaliteten blir dårlig? Si det rett ut så kan vi diskutere spaden! En interessant tese når undersøkelser viser at kronene blir snudd tre ganger for å finne den beste bruken av den.

Noen flere sitater:

”Regjeringserklæringen inneholder mål som har betydning for finansieringssystemet, herunder at det må sikres en tilstrekkelig og forutsigbar finansiering av de ikke-kommunale barnehagene”, s.21.

Tror virkelig Kunnskapsdepartementet at finansieringen blir forutsigbar ved at alle kommunene får gjøre som de vil? Nå er jeg virkelig bekymret for ledelsen vår i landet.

”Statens systemer bør være enkle å forstå og forvalte for både barnehagene, kommunene og staten. Ikke minst er det et mål om å sikre at offentlige midler brukes på en effektiv og målrettet måte, og videre sikre at offentlige midler brukes til barnehagedrift”, s.21.

Dersom det er enkle, forståelige og forutsigbare systemer staten vil ha – bør de grave frem stykkpris finansieringsmodellen eller i det minste fortsette det arbeidet som er startet i forhold til likeverdig økonomisk behandling. Ja jeg er enig i at offentlige midler skal brukes til barnehagedrift – og jeg synes virkelig at departementet heller får grave frem de få som kanskje ikke gjør det i stedet for å mistenkeliggjøre over en lav sko. I disse Terra skandale tider kan det være vel så viktig å rette pekefingeren inn mot kommunal og statlig system og kontroll – i stedet for å prøve å rive ned ordninger som etter hvert ser ut til å fungere over tid. Kommunene er ikke ferdige i sitt arbeid her.

En annen sak jeg reagerer sterkt på er å segregere barnehageområdet så sterkt i ikke-kommunale og kommunale barnehager. Vi har ærlig talt ikke kommunale og ikke-kommunale barn i landet? Hvorfor kan vi ikke fortsette arbeidet med at alle skal få det bedre i stedet for å rive ned den gode helhetstanken vi jobber for. Helhet – men mangfold. Trodde det var grunntanken til de rød grønne.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager.

Det er ikke lett å henge med i det politiske tilsløringspråket som føres i slike høringer. Men fortvil ikke – desto bedre er mulighetene for tolkning.

Det er en allmenn bekymring for overetablering i kommunene – er det grunnen til innføring av rammefinansiering slik at kommunene kan si nei til økonomisk støtte til nye barnehager. Retten til godkjenning av nye barnehager har kommunen i dag – til opplysning. Det er faktisk kommunene som skal vurdere behovet for nye barnehager.

Da er det ikke det. Under punkt 5.5.2.2 s.27 står det:

”Relevante hensyn ved vurdering av hva som vil medføre vesentlige negative følger for det øvrige barnehagetilbudet i kommunen kan være brukernes behov og forholdet til mangfoldet i barnehagetilbudet.(??) Kommunen vil bare kunne avslå finansiering dersom barnehagen ikke tilfører et mangfold i tilbudet eller det ikke er behov for den. Det må være overkapasitet i kommunen før denne kan vurdere å avslå en søknad om finansiering av barnehage”, s.27.

Hva er problemet? Barnehagene skal gjenspeile en variasjon og et mangfold i kommunen – kommunen skal si nei til nye barnehager når det er fare for overkapasitet. Slik er reglene i dag!

Punkt 5.6.3 gir et fornuftig bilde av et arbeid som er startet og som må fortsette.

Som tidligere nevnt snakker vi om en sektor – barnehagesektoren som består av ulike typer barnehager. Vi snakker om landets barn og foreldre – ikke private barn og ikke-kommunale foreldre. Vi snakker om fremtid vi bør satse mye på – ikke stramme inn. Vi har ikke råd til denne raseringen – det vil ramme barn og ungdom i lang tid fremover og gjøre stor skade som det vil koste veldig mye å reparere. Vi bor i et land som flommer over av penger – men ikke av folk. At departementet mener det er konkurransesvridning fordi næringen får den samme behandling er vel å tolke EØS- avtalens regler om offentlig støtte. Undertegnende er overbevist om at dersom Kunnskapsdepartementet og politikere generelt ønsker både et verdig og en likeverdig økonomisk behandling i sektoren så hadde dere fått det til.

Men dessverre kom rosinen i pølsen på s.35:

”For det første må det sikres at pengene brukes i samsvar med formålet, dvs. kommer barna(samfunnsinteressen) til gode.....Videre må det ikke skje en forskjellsbehandling mellom de ikke-kommunale barnehagen”, s.35.

Her kommer den generelle mistenkeliggjøringen igjen - som om de fleste ikke bruker pengene i samsvar med formålet. Og det er denne fordommen og forutinntattheten mange av oss daglig ledere i ikke-kommunale barnehager må møte i hverdagen. Når et helt departement går ut å legaliserer en slik tenkning må det ropes et varsko her.

Hva mer trengs for å regulere/kontrollere/kvalitetssikre de ikke – kommunale barnehagene. Vi har:

Lov om barnehager

Rammeplan

Årsplaner/Handlingsplaner

Kommunale Fokusplaner

Samordnet opptak

Makspris

Ulike samarbeidsavtaler

Tilsynsplikt fra kommunens side

Vedtekter som skal følges

Krav om innsending av ikke-kommunale regnskap

Krav om barns navn og fødselsdato ved søknad om kommunal støtte (noe som ikke trengs ved samordnet opptak – kommunen har fullt innsyn)

Eierstyrer

Samarbeidsutvalg

Her er utallige muligheter for kommunen å følge med/kvalitetssikre/passe på at pengene blir brukt i samsvar med formålet.

Rammefinansiering er ikke et enkelt system, det er ikke et oversiktlig system. Det er stor sannsynlighet for at det gode arbeid som er gjort i kommunene frem til nå blir satt 10 år tilbake i tid.

Beklageligvis ser det ut til at kunnskapen om ikke-kommunale barnehager er liten og fordommene store – det er ingen bra kombinasjon.

Et stort ønske om en forutsigbar, likeverdig og etterprøvbar barnehagesektor – slik at vi kan konsentrere oss om kvalitetsarbeidet vi utøver i barnehagen.

Else-Marie Sandvoll

- daglig leder -